

Eduskunnan sivistysvaliokunta

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n kirjallinen lausunto

Lausunto Hallituksen esityksestä oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksemme hallituksen esityksestä oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy (LMJ) on 21 kaupunkiseudun ja Helsingin Seudun Liikenne - kuntayhtymän (HSL) omistama IT hankinta- ja palveluyhtiö. Muut omistajakaupungit ovat: Hämeenlinna, Imatra, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kokkola, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Tornio, Mikkeli, Oulu, Pori, Rovaniemi, Salo, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vaasa.

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n lausunto kohdistuu koulumatkatukijärjestelmään ja -lakiin suunniteltuihin muutoksiin. Lausunto edustaa niitä TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n omistajia, joiden Kela koulumatkatuen prosessia ja laskutusta TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy hoitaa eli Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kouvola, Kotka, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Rovaniemi, Salo, sekä lisäksi vielä Pohjois-Pohjanmaan ELY ja Pohjois-Savon ELY (Joensuu ja Iisalmi).

Osa omistajatahoista mahdollisesti kuitenkin antaa vielä oman kirjallisen lausuntonsa.

Hallituksen esityksessä (oppivelvollisuuslaki 17 § 3 mom.) koulumatkojen maksuttomuudesta säädetään koulumatkatukilaissa (48/1997).

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n lausunto

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy kiinnittää huomiota siihen, että esityksen mukaisesti toteutettuna tukijärjestelmästä on tulossa entistä monimutkaisempi. Opiskelijalle voi olla haastavaa hahmottaa, mitkä ovat tuen perusteet ja onko hän siihen oikeutettu. Esitys johtaisi toimintamalleihin, joissa opiskelijoiden koulumatkatukeen liittyvät asiointikäynnit lisääntyisivät huomattavasti opinto- ja koulusihteerien palveluissa ja joukkoliikenteen palvelupisteissä. Tämä lisäisi myös viranomaisten ja koulujen työmäärää ja työvoimakustannuksia, sekä heikentäisi opiskelijoiden joukkoliikenteen sujuvaa käyttöä.

Lausunto
2020-11-10

2(3)

Myös KELA:n työmäärä kasvaisi ja voisi lisätä riskejä tukihakemusten käsittelyn viivästytykseen. Lisäksi erilaiset myöntöperusteet johtaisivat todennäköisesti virheisiin, sekä aiempaa laajempaan tukien takaisinperintään ja hallinnollisen työn lisääntymiseen.

Nykyisen koulumatkatukilain perusteella koulutuksen järjestäjät (Turku, Tampere ja 95 muuta kuntaa) ja 15 Waltti-kaupunkiseutua saavat korvausta toisen asteen koulumatkoista samoilla laskentaperusteilla.

Uudessa esityksessä toimijan korvaus joukkoliikennematkasta riippuisi siitä, millainen status sillä on toisen asteen koulumatkatukijärjestelmässä:

- Kun markkinaehtoisien liikenteen, kunnallisen toimijan tai ELY:n sopimusliikenteen liput ostetaan Matkahuollon kautta (lipunmyyjän statuksella koulumatkatukijärjestelmässä), lipuista saadaan nykytason mukainen korvaus (Matkahuollon taulukko).
- Jos toimija on koulumatkatukijärjestelmässä koulutuksen järjestäjän statuksella, jatkuvat OKM:n asetuksen mukaiset korvausperusteet (matkakustannukset määräytyvät matkan pituuden mukaan).
- Waltti-kaupunkiseudut ovat lipunmyyjän statuksella koulumatkatukijärjestelmässä. Lakiesitys heikentäisi merkittävästi niiden asemaa opiskelijoiden alle 10 km joukkoliikennematkoilla, sillä matkakustannukset määräytyisivät matkan pituuden mukaan enää vain yli 10 km matkoilla (koulumatkatukilakiesitys 4 § 2. mom).

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että lakiesitys tällaisenaan toisi korvauksiin merkittävän heikennyksen Waltti-kaupunkiseutujen osalta. Esitetyllä korvausmallilla ei katetta viranomaisille joukkoliikenteen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia.

Lisäksi koulumatkatukiesitys kohtelisi lipunmyyjiksi luokiteltuja Waltti-kaupunkiseutuja eriarvoisesti ja näin heikentäisi näiden kaupunkiseutujen joukkoliikenneviranomaisten asemaa ja kohtelisi heitä eriarvoisesti.

Lakiesityksen uuden perusteen vuoksi Waltti-kaupunkiseutujen kohdalla tuki heikentyisi muihin tukea saaviin toimijoihin (koulutuksen järjestäjät ja Matkahuolto) nähden jopa 50 % 7–10 km koulumatkoilla.

Lausunnon keskeinen sisältö

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy esittää, että

- Koulumatkatukilakiesityksen 4 §:n 2. momentin Waltti-poikkeussäännöksestä luovutaan. Käytetään OKM:n asetuksen mukaista taulukkoa, jolloin opiskelijoiden matkat korvataan yhdenmukaisilla perusteilla kaikessa viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien järjestämässä koulumatkaliikenteessä matkapituudesta riippumatta.

Lausunto
2020-11-10

3(3)

- Toiminnan laajenemiseen kohdennetaan lisärahoitusta kehyksen ulkopuolelta tätä tarkoitusta varten.
- Uudistuksen toimeenpanoa siirretään yhdellä vuodella, jotta viranomaiset saavat aikaa toteuttaa prosessien digitalisoinnin, sekä mahdollistaa oppilaiden ja viranomaisten sähköisen asioinnin koulumatkatukien hoitamisessa.

Kunnioittavasti,

TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy